

Tarixi tikililərdən biri - Culfalar məscidi

Məscidlər dini ibadət məqsədilə inşa olunur və Allahın evi sayılır. İslam dinində xüsusi əhəmiyyətə malik olan bu ibadət məkanlarına müsəlmanlar böyük ehtiramla yanaşır, onları müqəddəs tuturlar. Bununla yanaşı, bir çox məscid binası tarixi abidə kimi də böyük dəyəərə malikdir.

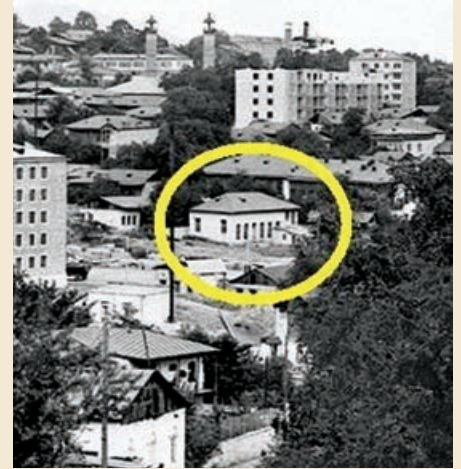
Azərbaycanın qədim mədəniyyət mərkəzlərindən biri olan Şuşa bu mənada diqqətçəkəndir. Tarixi mənbələrdən hələ XIX əsrin sonunda Şuşada 17 məscid fəaliyyət göstərdiyi məlumdur. Aşağı Gövhər ağa məscidi, Yuxarı Gövhər ağa məscidi, Culfalar məscidi, Hacı Yusifli məscidi, Köçərli məscidi, Mamay məscidi, Mərdinli məscidi, Quyuluq məscidi, Saatlı məscidi, Seyidli məscidi, Çöl Qala məscidi, Xoca Mərcanlı məscidi, Təzə

məhəllə məscidi və digərləri şəhərin tanınmış məscidlərindəndir.

Qeyd edək ki, ümumiyyətlə, Qarabağ memarlığının inkişafında Kərbəlayı Səfixan Qarabağının xüsusi xidməti olub. Görkəmli memar inşa etdiyi tikililərdə, xüsusilə məscidlərdə Şərqi memarlığına xas konstruktiv elementləri yerli ənənələrlə əlaqələndirib.

Kərbəlayı Səfixan Qarabaği özü də şuşalı idi. 1910-cu ildə dünyasını dəyişib. Mirzə Həsən qəbiristanlığında dəfn edilib. Şuşa və digər yerlərdə tikilmiş bir çox məscidlərin memarı Kərbəlayı Səfixan Qarabaği olub. Onlardan biri də XIX əsrdə Şuşanın Culfalar məhəlləsində inşa edilmiş Culfalar məscidi idi.

Məscidin binası ikimərtəbəli idi. İkinci mərtəbədə qadınların ibadəti üçün nəzərdə tutulmuş zal və həmin zala qalxmaq üçün ayrıca quraşdırılmış pilləkən və giriş qapısı vardı. Tikilinin baş fasadının ümumi giriş qapısı üzərinə qoyulmuş pəncərələr qadınlar bölməsini kifayət qədər işıqlandırır. Sütünsüz dörd divarla əhatə olunmuş sadə formalı me-

marlıq və konstruksiya həllinə malik olan ümumi ibadət zalını işıqlandırmaq üçün isə baş fasad və məhrab tərəfdən iki pəncərə qoyulmuşdu.

Culfalar məscidinin dam örtüyü adi yaşayış binalarında olduğu kimi, dördbucaqlı idi. Qarşısında çox da geniş olmayan meydan var. Həmin meydan qarşından keçən şəhər küçəsi ilə məhdudlaşır.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
“Azərbaycan”